

Opetushallituksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi HE 13/2025 vp

Opetushallitus pitää muutoksia aluehallintovirastojen toimivaltaan

kannatettavina. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla koulutukseen, varhaiskasvatukseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä kansainvälistymiseen liittyvissä tehtävissä toimii asiantuntijavirastona Opetushallitus. Opetushallitus osallistuu toimialaansa koskevien säädösten valmisteluun ja antaa säädösten toimeenpanoon liittyviä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia. Opetushallitus vastaa myös omalta osaltaan kasvatuksen ja koulutuksen varautumiseen ja kokonaisturvallisuuteen liittyvästä ohjauksesta sekä kasvatuksen ja koulutuksen osaamisen kehittäjänä tukimateriaalien laatimisesta ja koulutusten järjestämisestä.

Opetushallitus näkee tärkeänä, että **opetus- ja kulttuuriministeriöllä on jatkossakin uuden viraston ohjauksessa keskeinen rooli kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.** On keskeistä, että nykyinen sujuva ja välitön tiedonkulku ja yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja uuden viraston välillä mahdollistuu.

Opetushallitus katsoo, että aluehallintoviraston uudistuksen jälkeen on tärkeää jatkaa tiivistä yhteistyötä yhteneväisten tehtäväkokonaisuuksien osalta. Näitä tehtäväkokonaisuuksia ovat erityisesti tässä ajassa **varautuminen ja turvallisuus kasvatuksessa ja koulutuksessa sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen ennakollinen ohjaus ja tuki.**

Aluehallintovirasto ja Opetushallitus tekevät lisäksi yhteistyötä **varhaiskasvatuksen ja yleissivistävän koulutuksen sekä nuoriso- ja liikuntatoimen kansainvälisyysmahdollisuuksia** koskevassa tiedottamistoiminnassa. On tärkeää, että tämä yhteistyö jatkuu myös aluehallintouudistuksen jälkeen kansainvälistymisen alueellisen tasa-arvon edistämiseksi.

Opetushallitus esittää huolensa opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta.

Sekä Opetushallituksen (-14,706 milj. euroa) että Aluehallintovirastojen opetushenkilöstön täydennyskoulutukset on jouduttu lakkauttamaan säästösyistä.

Aluehallintovirastoilla on ollut myös kattavat alueelliset verkostot, jotka ovat koonneet kasvatuksen ja koulutuksen johtoa ja henkilöstöä koolle kouluttautumaan ja jakamaan parhaita käytäntöjä. On tärkeää, että kasvatuksen ja koulutuksen johto, opettajat ja muu henkilöstö saavat yhteiskunnan kannalta tärkeään tehtäväänsä koulutusta työuran aikana myös jatkossa. **Kasvatuksen ja koulutuksen täydennyskoulutuksen järjestämistä tulee seurata ja arvioida jatkossa ja sen perusteella tehdä toimenpiteitä kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.** Opetushallitus pyrkii löytämään uudenlaisia tapoja kouluttaa maksutta ja maksupalvelutoimintana kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstöä myös jatkossa.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 5 §:n 3 momentin mukaan Opetushallituksen toimivaltaan kuuluu myöntää erivapaus vapaa sivistystyön rehtoreiden ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista. Opetushallitus ehdottaa, että **yhdenmukaisesti muiden koulumuotojen henkilöstön erivapauden myöntämisen kanssa myös vapaan sivistystyön henkilöstön erivapauden myöntäminen säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi.** Mikäli tätä ei ole mahdollista tässä lainvalmistelussa huomioida Opetushallitus esittää, että tämä huomioitaisiin tulevien vuosien lainvalmistelussa.

Aluehallintoviraston toimivaltaa esitetään muutettavaksi myös hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta (HE 212/2024 vp, 41 a-d §). Esityksessä ehdotetaan **muutettavaksi perusopetuslakia siten, että aluehallintovirastot voisivat ottaa myös oma-aloitteisesti tutkittavaksi,** onko perusopetuslaissa tarkoitettu opetus järjestetty lain mukaisesti. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset aluehallintovirastojen käytettävissä olevista sanktioista. Opetushallitus pitää muutoksia aluehallintovirastojen toimivaltaan myös tältä osin kannatettavina. Aluehallintovirastojen toimivallan lisääminen edistää perusopetuksen oppilaiden oikeussuojaa.